

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

PRUISEN

IN het begin van de XVIIIe eeuw nemen twee nieuwe pionnen een plaats in op het Europese schaakbord : Pruisen en Rusland. Pruisen, tot dan toe een kleine arme staat, zou een grote monarchie worden dank zij de vorsten van het huis van Hohenzollern. Met veel geduld en vlijt zouden deze vorsten er in slagen van Pruisen een gevreesde militaire macht te maken, de belangrijkste van Europa.

1. — HOHENZOLLERN

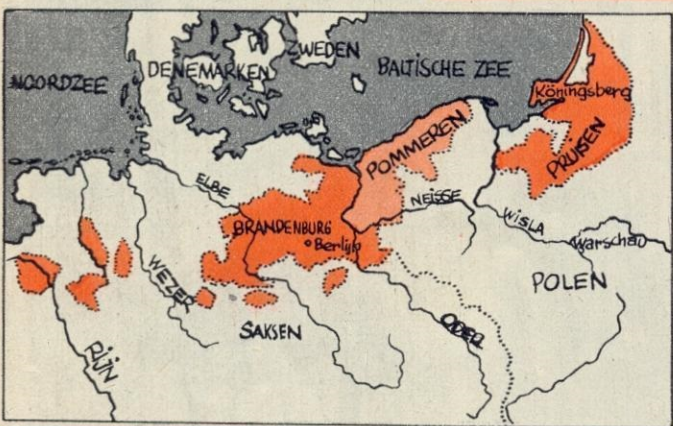
ZE waren in het begin bescheiden burggraven van Nürnberg. In 1417 waren zij keurvorsten van Brandenburg geworden met Berlijn als hoofdstad. Tijdens de Hervormingen lei Joachim II beslag op de rijkdommen van de Kerk. Johan Sigismund verkreeg in 1609 het hertogdom van Kleef en nog andere gebieden langs de Rijn. In 1619 het hertogdom Pruisen. Dat hertogdom was in de XVIe eeuw geboren door de afvalligheid van Albrecht van Hohenzollern, grootmeester van de Teutonische Ridders. De hoofdstad was Königsberg. Frederik Wilhelm III, de keurvorst, regeerde van 1640 tot 1688. Hij kon Pommeren aan Zweden ontrukken.

3. — DE KONING-SERGEANT

IN 1713 volgde Frederik Wilhelm zijn vader Frederik I op. Hij werd de grondlegger van de Pruisische macht. Hij was ruw, brutaal, at zuurkool tot hij er haast van barstte. Hij sloeg zijn vrouw, de zachte Sophia Dorothea, zijn kinderen en zijn ministers. Men noemde hem « de despoot ». Bovendien was hij vreselijk gierig ! Hij spaarde werkelijk thaler na thaler en vergaarde aldus een groot fortuin. Wat deed hij daarmee ? Hij richtte daarmee een leger op want het leger was zijn enige passie. Het is daarom ook dat men hem de naam van koning-sergeant gaf.

4. — DE PRUISISCHE PAS

FREDERIK WILHELM I voerde de algemene dienstplicht in. Hij had een permanent leger van ongeveer honderdduizend man en hield er een ijzeren tucht in. De pas van Louvois, ingevoerd door Franse emigranten na de opheffing van het Edikt van Nantes, werd de paradepas van de Pruisen.

2. — « EIN PLUS MACHEN... » **D**E leuze van deze verbazende dynastie was « ein plus machen », een plus maken, er iets bijvoegen. De bezittingen van deze dynastie waren inderdaad een bijeenraapsel van disparate grondgebieden. Pruisen behoorde niet meer tot het Heilige Rijk. Door er altijd iets bij te voegen, werd Duitsland opgeslorpt. In afwachting liet de zoon van de keurvorst, Frederik I, zich in 1701 tot koning van Pruisen kronen.

5. — DE GRENADIËREN

OM het prestige van zijn leger te verhogen, stichtte de koning van Pruisen een regiment van reusachtige grenadiëren. Zij moesten zes voet en zes duim meten, d.w.z. meer dan twee meter ! Ze waren rijkelijk uitgedost met een blauwe uniform en ze droegen mooie koperen mijters. Deze grote grenadiëren verbaasden de vreemdelingen. Frederik Wilhelm I was er zo fier op dat hij weende van ontroering telkens hij dat regiment bekeek.